

Az ismeretlen város

írja Kristól Károly

Búcsú az „Elevátor”-tól

Régi iskolakönyvekben (elemi iskolák számára) volt egy rajz, mely a Boráros-tér közelében nagy vasalkotmányt ábrázolt a Dunaparton »Elevátor« aláírással. Mögötte óriási méretű épület. Az ember megtanulta, hogy ez a ház gabonátároló, a vasrész pedig: két kerékre végtelen széleszerűen kifeszített nagy vaskauál-eor s ezt felső kerékek forgatásával mozgatják. A város lakosságának nagy része csak mint elég

csúf épülettömböt

látta; nem sokat törődött vele, hiszen a nagy forgalmon kívül esett, a Közraktár-utcában, pedig ennek a nagy épületeknek sok része volt Budapest gyomrának megtöltésében. Benne tárolták az uszályokból felszívott búzát s innen vitték el vagonokban az ország minden tája felé vagy külföldre, exportra.

Ez a terület a Dunaparton valaha a városon kívüli rész volt. Erre laktak a mészárosok, hiszen közel volt a marhavásártér, a Szénás Piac (Kálvin-tér). A ráé sütők háza is itt sorakoztak fel, a Keeskeméti kapun túl. Erre dolgoztak a vargák és itt kínálgatták a Dunából kifogott pontyokat és haresákat a halaskofák.

Hatvannégy esztendővel ezelőtt 1882-ben épült az Elevátor. Bank építette, azzal a kikötéssel, hogy valaha a város tulajdonába kerül. Akkortájt

a legmodernebb felszerelésű ilyen üzem volt a világon

s még ma is használnák, ha 1944 augusztusában nem kapott volna

légibombát az épületre és a vasalkotmányt a közepébe. *Nyolc-száz vagon búza éget, el benne.*

Most üres és hallgat, mint a csuka. Rozsdásan mered az ég felé a sok vasállvány és páternoszter. A hatalmas épület erősen megromlódott az agyúlvé-sek-től is. Seholy lélek. A parti részen kopácsolást hallok. Híd-részeket javítanak.

— Ki van itt az Elevátortól? — érdeklődöm.

— Senki! Már elárvazték.

Főmillió forintért vette meg két lengyel cég.

Négyszáz vagon vasanyag és az épület — de csak az első emelet-től feljebb. Le kell bontani és el kell vinni. Az első emeletig: a fővárosé.

Elbúcsúzom az Elevátortól s csak azt nem értem, miért nyil-vánították ezt a monstrházat — műemléknek. Ma már romépület. A Közraktár-utca másik felén, kis házikóban megkeresem a portást. Meséli, hogy imlyen sok *meggyilkolt embert találtak* a felszabadulás után a pincében. A nyilasok áldozatait.

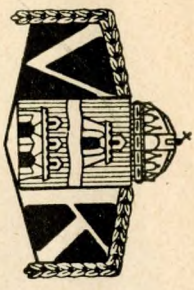
Harminékét éve portás.

— Egyszer

Milán s.erb király is járt itt és feldíszítették tiszteletére az egész udvart. Külön hajóhídon ment át innen a Lágymányosra. Egyéb? Nem... Más nem történt... Itt csak dolgoztunk... Szellőztettük a gabonát és gondoztuk. A gép felkanalazta, majd kiöntötte... De sok búzaszemnek adtunk szállást!...

Megyek a Szabadsághíd irányába... Keresem az Elevátor-kávéházat, ahová valamikor sokat jártak a pesti lumpok... Nem találom.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Károly Karoly*
Cím: *Bucur at Szentotöl*

Forrás: *1948 febr 8.*

(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás
Tárgy <i>381. 631</i>
Hely <i>[redacted]</i>
Idő <i>" 1948 "</i>
Személy
Helyszám

Székesfővárosi házi nyomda 1926 — 8891